

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ
ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΧΡΕΟΥΣ
ΕΙΔΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΧΡΕΟΥΣ**

19/03/2019

Αριθ. Πρωτ.: **32224 - 19/03/2019**

Ταχ. Δ/ση : Λ. Θηβών 196-198, Αγ. Ι. Ρέντης
Ταχ. Κώδικας : 18233
Πληροφορίες : Λεωνίδας Τυροβολάς
Τηλέφωνο : 2132125632
Email : l.tyrovolas@keyd.gov.gr

ΠΡΟΣ : Υπουργείο Οικονομίας και
Ανάπτυξης,
Αυτοτελές Τμήμα
Κοινοβουλευτικού Ελέγχου
Υπόψη: Ν. Σταματίου

ΘΕΜΑ: Απάντηση στην υπ'αρίθμ. πρωτ.: 6200/06-03-2019 Ερώτηση που κατατέθηκε από τον Βουλευτή κ. Κωνσταντίνο Τζαβάρα

Επί των εισαγωγικών παρατηρήσεων της υπό συζήτηση Ερώτησης πρέπει να σημειωθούν τα εξής:

Το ιδιωτικό χρέος (δηλαδή το χρέος των πολιτών και επιχειρήσεων προς το δημόσιο, τα ασφαλιστικά ταμεία, τις τράπεζες και λοιπούς ιδιώτες, όπως οι προμηθευτές) διογκώθηκε σε μεγάλο βαθμό στα χρόνια της οικονομικής ύφεσης. Συγκεκριμένα, οι ληξιπρόθεσμες οφειλές προς το δημόσιο ξεπέρασαν τα 100 δις ευρώ, ενώ οι αντίστοιχες προς ασφαλιστικά ταμεία ξεπέρασαν τα 30 δις ευρώ. Ομοίως και τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια ξεκίνησαν ως πρόβλημα το 2009, κάθε χρόνο διογκώνονταν και ξεπέρασαν τα 106 δις ευρώ, ενώ ο υπερδανεισμός προ κρίσης και η αδυναμία αντιμετώπισης των μη εξυπηρετούμενων δανείων κατά τη διάρκεια της κρίσης επιδείνωσε το πρόβλημα του ιδιωτικού χρέους. Συνέπεια όλων των ανωτέρω ήταν η ένταση του φαινομένου της υπερχρέωσης νοικοκυριών και επιχειρήσεων, η οποία οδήγησε σε αύξηση των φόρων και εισφορών, ενώ παράλληλα οι τράπεζες οδηγήθηκαν σε αύξηση των επιτοκίων και συνεχείς ανακεφαλαιοποιήσεις.

Γίνεται, λοιπόν, κατανοητό ότι η παρούσα κυβέρνηση κληρονόμησε ένα οξύτατο πρόβλημα από το παρελθόν, που πλέον διαχειρίζεται με εμφανή θετικά αποτελέσματα, αφού από τα στατιστικά στοιχεία εξέλιξης των μη εξυπηρετούμενων δανείων κατά τα τελευταία έτη, όπως καταγράφονται από την ΤΤΕ και την ΕΛΣΤΑΤ, προκύπτει ότι αναχαιτίζεται η γοργή τους αύξηση, ενώ η κατάσταση σταθεροποιείται το 2016 και επιτυγχάνεται μείωση τους εντός του 2017 κατά ~10,4 δισεκ. €, για πρώτη φορά μετά την έναρξη της κρίσης. Περαιτέρω, η πορεία βελτίωσης συνεχίζεται και κατά το Α' εξάμηνο του 2018, αφού τα μη εξυπηρετούμενα ανοίγματα έφτασαν στα 88,6 δισεκατ. €,

ξεπερνώντας το στόχο μείωσης κατά 1,6 δισεκατ. €, ενώ τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια μειώθηκαν κατά 5,5 δισεκ. € φτάνοντας τα 61 δισεκατ. €.

Σημειώνεται ότι τα «κόκκινα» δάνεια αποτελούν ένα μεγάλο οικονομικό, κοινωνικό και πολιτικό ζήτημα, διότι δεν επιτρέπουν στις τράπεζες να έχουν το ρόλο που πρέπει, δηλαδή της χρηματοδότησης της οικονομίας και υποστήριξης της ανάπτυξης. Τα διαθέσιμα θεσμικά μέσα και τεχνικά εργαλεία δεν έδωσαν λύση στο πρόβλημα της υπερχρέωσης, αφού αυτή αυξανόταν διαρκώς κατά τα προηγούμενα έτη. Με σκοπό να αντιμετωπίσει το πρόβλημα της συνεχούς αύξησης του ιδιωτικού χρέους η Κυβέρνηση τροποποίησε τα υφιστάμενα εργαλεία, ώστε να βελτιώσει την αποτελεσματικότητά τους, όπως για παράδειγμα:

- η βελτίωση του Νόμου για τα υπερχρεωμένα νοικοκυριά («Νόμος Κατσέλη – Σταθάκη», ήτοι Ν. 3869/2010 και τροποποίηση Ν. 4336/2015), το οποίο βοήθησε ανέργους, μισθωτούς, συνταξιούχους, καθώς και τις ατομικές επιχειρήσεις και τους μικρο-εμπόρους που δεν διαθέτουν πτωχευτική ικανότητα (θεσπίζοντας τη δυνατότητα ρύθμισης των χρεών και προς το δημόσιο, διευκολύνοντας τις διαδικασίες, απεντάσσοντας τους στρατηγικούς κακοπληρωτές κλπ)
- η βελτίωση του Κώδικα Δεοντολογίας Τραπεζών, έτσι ώστε να επιτυγχάνεται ρύθμιση των κόκκινων δανείων σε διμερές επίπεδο με τις τράπεζες (χωρίς εμπλοκή του δημοσίου)
- η βελτίωση του προ-πτωχευτικού Κώδικα και συγκεκριμένα της διαδικασίας εξυγίανσης.

Παράλληλα η Κυβέρνηση το 2016 σύστησε νέες κρατικές δομές, οι οποίες είναι αρμόδιες για την εφαρμογή και αξιολόγηση των μέτρων αντιμετώπισης της υπερχρέωσης, όπως η Ειδική Γραμματεία Διαχείρισης Ιδιωτικού Χρέους (ΕΓΔΙΧ), καθώς και δομές υποστήριξης των πολιτών και επιχειρήσεων, όπως τα τοπικά Κέντρα και Γραφεία Ενημέρωσης και Υποστήριξης Δανειοληπτών (ΚΕΥΔ – ΓΕΥΔ).

Επιπρόσθετα η Κυβέρνηση θέσπισε και νέα εργαλεία, όπως ο Νόμος 4469/2017 του Εξωδικαστικού Μηχανισμού ρύθμισης οφειλών, με στόχο να αντιμετωπίσει τα χρέη των επιχειρήσεων, τόσο προς τις τράπεζες και λοιπούς ιδιώτες, όσο και προς το δημόσιο. Πρέπει να επισημανθεί ότι ο Εξωδικαστικός Μηχανισμός (μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας) είναι διαθέσιμος σε όλες τις επιχειρήσεις που αδυνατούν να ρυθμίσουν τα χρέη τους, σε διμερές επίπεδο, δηλαδή απευθείας με τον καθένα πιστωτή τους. Στις 400 χιλιάδες επιχειρήσεις που, ελλείψει διαθέσιμων στατιστικών στοιχείων, εκτιμήθηκε ότι χρωστούν σε έναν ή περισσότερους πιστωτές συμπεριλαμβάνονται όλα τα είδη επιχειρήσεων, όπως και οι ατομικές επιχειρήσεις στις οποίες συμπεριλαμβάνονται οι ελεύθεροι επαγγελματίες και οι αγρότες. Χιλιάδες εξ αυτών των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων και ελευθέρων επαγγελματιών ενδεχομένως να μην προσέλθουν στον εξωδικαστικό μηχανισμό, διότι μπορούν να ρυθμίσουν τα χρέη τους αξιοποιώντας άλλα διαθέσιμα εργαλεία, όπως ο Νόμος Κατσέλη – Σταθάκη (για όσους δεν διαθέτουν πτωχευτική ικανότητα) ή ο Κώδικας Δεοντολογίας Τραπεζών ή η διαδικασία εξυγίανσης του προ-πτωχευτικού κώδικα.

Με τα παραπάνω διαθέσιμα εναλλακτικά εργαλεία ο οφειλέτης, πολίτης ή επιχείρηση, πληρώνει σύμφωνα με την ικανότητα αποπληρωμής του, δηλαδή λαμβάνονται υπόψη οι εύλογες δαπάνες διαβίωσης για τα νοικοκυριά και οι ανελαστικές δαπάνες λειτουργίας των επιχειρήσεων, ενώ διαγράφεται το ποσό που απομένει μετά τη λήξη της μακροχρόνιας περιόδου αποπληρωμής. Με τον τρόπο αυτό αντιμετωπίζεται το πρόβλημα της υπερχρέωσης, εξαιτίας των αυξημένων φόρων, εισφορών και πανωτοκίων που επιβλήθηκαν στα χρόνια της κρίσης.

Με τις ανωτέρω θεσμικές ρυθμίσεις έχει ήδη επιτευχθεί μείωση των μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων κατά τα τελευταία έτη. Η ανωτέρω μείωση επιτεύχθηκε λαμβάνοντας υπόψη την προστασία των αδύναμων οφειλετών, καθώς και την αντιμετώπιση των στρατηγικών κακοπληρωτών. Ειδικότερα, του ευεργετήματος της προστασίας από τα μέτρα αναγκαστικής εκτέλεσης επωφελούνται όλες οι κατηγορίες οφειλετών, καθόσον στο πεδίο εφαρμογής του παραπάνω θεσμικού πλαισίου εντάσσονται:

- αφενός τα φυσικά πρόσωπα χωρίς πτωχευτική ικανότητα, δηλαδή οι μισθωτοί, συνταξιούχοι, άνεργοι, ελεύθεροι επαγγελματίες, αγρότες και μικρο-έμποροι στο Νόμο Κατσέλη – Σταθάκη για «τα υπερχρεωμένα νοικοκυριά»
- αφετέρου τα νομικά πρόσωπα και τα φυσικά πρόσωπα με πτωχευτική ικανότητα στον Εξωδικαστικό Μηχανισμό, δηλαδή όλες οι συλλογικές οντότητες με νομική προσωπικότητα (εταιρείες, συνεταιρισμοί, σύλλογοι, κλπ), οι έμποροι και ομόρρυθμοι εταίροι, καθώς και οι ελεύθεροι επαγγελματίες και οι αγρότες, στο πλαίσιο εξειδικευμένων διατάξεων του Εξωδικαστικού Μηχανισμού.

Επισημαίνεται ότι τα προαναφερόμενα νομοθετικές εργαλεία περιλαμβάνουν δικλείδες ασφαλείας και ελέγχους, έτσι ώστε να μην μπορούν να χρησιμοποιηθούν από στρατηγικούς κακοπληρωτές, δηλαδή αυτούς που μπορούν να αποπληρώσουν τις οφειλές τους, ωστόσο προσπαθούν να το αποφύγουν με δόλια μέσα. Αυτό επιτυγχάνεται διότι στα ανωτέρω εργαλεία ρύθμισης οφειλών δεν μπορούν πλέον να ενταχθούν οι στρατηγικοί κακοπληρωτές, διότι έχουν ενσωματωθεί ειδικά κριτήρια και προϋποθέσεις (π.χ. άρση φορολογικού και τραπεζικού απορρήτου), ενώ ταυτόχρονα διενεργούνται έλεγχοι / διασταυρώσεις τόσο στην Ελλάδα όσο και σε 140 χώρες του εξωτερικού (μέσω ειδικών ηλεκτρονικών συστημάτων, διασύνδεσης βάσεων δεδομένων δημοσίου και τραπεζών κλπ). Συνεπώς, τα εργαλεία ρύθμισης οφειλών μπορούν να αξιοποιηθούν μόνο από τους οφειλέτες που έχουν πραγματική οικονομική αδυναμία.

Με τις ήδη υλοποιηθείσες δράσεις, αλλά και τις υπό υλοποίηση βελτιωτικές παρεμβάσεις της κυβέρνησης στο θεσμικό πλαίσιο για τα «κόκκινα δάνεια» επιδιώκεται:

- η ευρύτερη δυνατή κάλυψη όλων των κατηγοριών οφειλετών, που αδυνατούν πραγματικά να ανταποκριθούν στις σωρευμένες οικονομικές υποχρεώσεις που τους προκάλεσαν η μακροχρόνια οικονομική κρίση, η εισοδηματική συρρίκνωση και άλλες απρόβλεπτες συνθήκες
- η ιδιαίτερη έμφαση και μεγαλύτερη εύνοια στους οικονομικά αδύναμους και κοινωνικά ευάλωτους οφειλέτες, μέσα από την ενεργοποίηση του θεσμού της επιδότησης της δόσης για τη διάσωση της πρώτης κατοικίας τους, την παροχή

δωρεάν νομικής και οικονομικής υποστήριξης, καθώς και τη λειτουργία δημόσιων κέντρων ενημέρωσης και υποστήριξης δανειοληπτών που απευθύνονται πρωτίστως στους μισθωτούς, συνταξιούχους, άνεργους, ελεύθερους επαγγελματίες και τους μικρούς και μεσαίους επιχειρηματίες και εμπόρους, με πραγματική οικονομική αδυναμία.

Συμπερασματικά, με το κατάλληλο θεσμικό πλαίσιο που έχει διαμορφωθεί, αντιμετωπίζεται το πρόβλημα των μη εξυπηρετούμενων δανείων, δημιουργώντας σταθερές συνθήκες για την αναπτυξιακή πορεία της οικονομίας, προστατεύοντας παράλληλα τους δανειολήπτες και αποκλείοντας τους στρατηγικούς κακοπληρωτές.

Τέλος, σημειώνεται ότι η συνεχής αξιολόγηση και βελτίωση των εργαλείων αποτελεί πάγια επιδίωξη της ΕΓΔΙΧ και για το σκοπό αυτό παρακολουθείται διαρκώς η πορεία του εξωδικαστικού μηχανισμού και πραγματοποιούνται όποιες αλλαγές απαιτούνται, σε συνεργασία με όλους τους εμπλεκόμενους φορείς, όπως τα Επιμελητήρια, ενώ παράλληλα η ΕΓΔΙΧ εισηγείται και τις απαραίτητες πρόσθετες βελτιώσεις στο θεσμικό πλαίσιο, λαμβάνοντας υπόψη τις διεθνείς δεσμεύσεις της χώρας και τους περιορισμούς των οδηγιών και κανονισμών της Ε.Ε. και της Ε.Κ.Τ.

Επί των ερωτημάτων της υπό συζήτηση Ερώτησης πρέπει να σημειωθούν τα εξής:

1) Το Υπουργείο Οικονομίας και Ανάπτυξης με τις νομοθετικές πρωτοβουλίες που έχει υιοθετήσει μέχρι σήμερα, έχει δρομολογήσει μια αποτελεσματική διαδικασία μείωσης των «κόκκινων δανείων». Συγκεκριμένα, ο συνδυασμός της οικονομικής κρίσης με τα υψηλά επιτόκια που επικρατούσαν στο χώρο, ιδίως της καταναλωτικής πίστης, καθώς και οι ενεργητικές πρακτικές προώθησης των πιστώσεων, αποτέλεσαν παράγοντες που, δρώντας υπό την απουσία θεσμών συμβουλευτικής υποστήριξης των καταναλωτών σε θέματα υπερχρέωσης, συνέβαλαν στην αυξανόμενη υπερχρέωση νοικοκυριών και επιχειρήσεων.

Από την πλευρά της, η κυβέρνηση εφαρμόζει καίριες θεσμικές παρεμβάσεις για την αντιμετώπιση του προβλήματος, που εστιάζουν στη διευκόλυνση των οφειλετών με πραγματική αδυναμία αποπληρωμής και στον αποκλεισμό των στρατηγικών κακοπληρωτών. Ειδικότερα :

- Με το Νόμο Κατσέλη – Σταθάκη διευρύνθηκε η δυνατότητα των υπερχρεωμένων νοικοκυριών να ρυθμίσουν το σύνολο των οφειλών τους προς το Δημόσιο και τον Ιδιωτικό Τομέα.
- Επίσης, ο Νόμος για τον Εξωδικαστικό Μηχανισμό Ρύθμισης των οφειλών επιχειρήσεων αποσκοπεί στη διάσωση των βιώσιμων επιχειρήσεων με την ρύθμιση του συνόλου των οφειλών τους προς το Δημόσιο και τον Ιδιωτικό Τομέα.
- Επιπλέον, με την αναθεώρηση του Κώδικα Δεοντολογίας Τραπεζών θεσμοθετήθηκε μια δομημένη διαδικασία διαπραγμάτευσης με τα πιστωτικά ιδρύματα, με δυνατότητα πραγματικού συνυπολογισμού της ικανότητας αποπληρωμής και των ευλόγων δαπανών των δανειοληπτών.

- Επιπροσθέτως, με τη λειτουργία των Κέντρων και Γραφείων Ενημέρωσης και Υποστήριξης Δανειοληπτών παρέχεται δωρεάν εξατομικευμένη καθοδήγηση στους υπερχρεωμένους πολίτες και τις επιχειρήσεις, υπό την πρόνοια της Πολιτείας, θεσμός που εξέλιπε από τη χώρα μέχρι τις αρχές του 2017.

2) Ως προς το 2^ο υποερώτημα είμαστε αναρμόδιοι να απαντήσουμε, ενώ σημειώνουμε ότι αρμόδια προς τούτο είναι η ΤτΕ.

3) Ομοίως με το 2^ο υποερώτημα.

4) Πρέπει να διευκρινιστεί ότι το κυπριακό μοντέλο προβλέπει ότι ο δανειολήπτης μπορεί να αγοράσει το δάνειο του στην τιμή του ανεξόφλητου υπολοίπου (και όχι στην τιμή που αγοράζει το fund, μέσα σε ένα «πακέτο» δανείων), το οποίο ήδη ισχύει θεσμικά και στην Ελλάδα, στο πλαίσιο του Κώδικα Δεοντολογίας Τραπεζών (ΚΔΤ). Συγκεκριμένα, σύμφωνα με το άρθρο 70 ν. 4389/16, ο οφειλέτης μπορεί να αντιπροτείνει την εξαγορά του δανείου του, με βάση τα προβλεπόμενα στην παράγραφο ε' του 3ου Παραρτήματος του αναθεωρημένου ΚΔΤ (ΦΕΚ Β 2376/ 2-8-16), που προβλέπει ότι μπορεί το δάνειο να εξαγοραστεί με εφάπαξ καταβολή σε μετρητά και διαγραφή του υπολοίπου της οφειλής του ή να ρυθμιστεί με άλλους τρόπους.

Ωστόσο αυτό δεν σημαίνει ότι ο οφειλέτης μπορεί να εξαγοράσει το δάνειο στην τιμή που πωλήθηκε από την τράπεζα σε fund, διότι η τιμή πώλησης σε fund αφορά σε εξαγορά «πακέτου» δανείων, το οποίο «πακέτο» περιέχει εκατοντάδες ή/και χιλιάδες δάνεια που βρίσκονται σε πολύμηνη καθυστέρηση πληρωμής και ο δανειολήπτης αδυνατεί να αποπληρώσει ακόμη και το μειωμένο ποσό της ρύθμισης που προτείνεται. Είναι άξιο απορίας και διερεύνησης το πώς ένας οφειλέτης που αδυνατεί να πληρώσει για παράδειγμα 100 ευρώ μηνιαία δόση (ρυθμισμένου) δανείου, ξαφνικά εμφανίζεται να διαθέτει 50 χιλ. ευρώ και να μπορεί να εξαγοράσει το δάνειο του.

Θα πρέπει όμως να επισημανθεί ότι η λύση που θα προταθεί από το fund που αγόρασε το δάνειο προς τον οφειλέτη θα είναι ανάλογη με την ικανότητα αποπληρωμής του δανειολήπτη και τις εύλογες δαπάνες διαβίωσης του, συνυπολογιζομένης της διαθέσιμης περιουσίας του (ακίνητα κλπ). Σημειώνεται ότι τα funds δεν μπορούν να επιβάλλουν όρους που θα επιβαρύνουν τη θέση του δανειολήπτη, έναντι της θέσης που είχε με την τράπεζα, σύμφωνα με το Νόμο 4354/2015 για τη λειτουργία των funds, ο οποίος επέβαλλε κανόνες στο πλαίσιο λειτουργίας τους, ενώ η τήρηση των εν λόγω κανόνων ελέγχεται από την ΤΤΕ.

ΑΚΡΙΒΕΣ ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ
Ο προϊστάμενος της Διεύθυνσης
Οργάνωσης, Διοικητικής & Τεχνικής
Υποστήριξης

κ.α.α.
ΖΑΝΤΟΥΛΙΑΔΟΥ ΜΕΤΑΞΙΑ

Ο Ειδικός Τομεακός Γραμματέας

Φώτης Κουρμούσης